

Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26049>

Özet

Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeği (MSBÖ), Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi (SBKT) çerçevesinde geliştirilmiş bir uyarılma aracıdır. Bu ölçek, bireylerin belirli bir mesleği veya kariyer yolunu seçmeleri durumunda kararlaştıracıkları beklenen sonuçlara (başarı, tatmin, ödül vb.) dair inanç düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle üniversite öğrencilerinin kariyer karar yetkinlikleri ve sonuç beklentileri üzerindeki etkileşimleri değerlendirmek üzere doktora tezi kapsamında Türkçe'ye adapte edilmiştir. Toplam altı maddeden oluşan MSBÖ, kariyer gelişim psikolojisi alanındaki araştırmacılar için önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mesleki Sonuç Beklentisi, Kariyer, Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi, SBKT, Ölçek Uyarılma, Güvenirlilik, Geçerlik, Üniversite Öğrencileri.

Yazarlar

Erkan Işık

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin kariyer planları ve mesleki seçimleri sonucunda elde edebileceklerine inandıkları pozitif veya negatif sonuçların beklenti düzeylerini belirlemektir. Bu beklentiler, bireyin motivasyonunu ve eyleme geçme eğilimini doğrudan etkilediği için, kariyer rehberliği ve danışmanlık süreçlerinde kritik bir değişkeni ölçmektedir.

Ölçek, spesifik olarak, bir grup müdahalesinin üniversite öğrencilerinin kariyer karar yetkinlik ve mesleki sonuç beklenti düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen doktora tezi çalışması kapsamında kullanılmıştır. Bu nedenle, ölçek, kariyer gelişim programlarının etkinliğini değerlendirmede yardımcı bir araç olarak ilgilenebilir.

Yapı

Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeği, psikolojideki temel kavramlardan biri olan sonuç beklentisi (Outcome Expectancy) yapısını ölçmektedir. Sonuç beklentileri, bireyin belirli bir davranışla gerçekleştirmesinin ardından ortaya çıkacak sonuçlara yönelik kişisel tahminleridir. Bu beklentiler, Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi'nin (SBKT) merkezi bir bileşendir ve öz-yeterlik, ilgi alanları ve hedefler arasındaki ilişkiyi kurar.

MSBÖ, kariyer alanında başarı, tatmin ve kişisel gelişim gibi olumlu sonuçlara yönelik beklentilerin gücünü tek boyutlu bir yapı altında değerlendirmektedir. Bireyin bir meslekte

başarılı olacağına ve bu mesleğin kendisine tatmin getireceğine dair güçlü inançlara sahip olması, kariyer hedeflerine ulaşma yolunda daha yüksek motivasyon sergilemesi anlamına gelmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizlerde, örneklem uygunluğunu test eden Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri hesaplanmıştır. Uygulama yapılan örneklem için elde edilen KMO değeri 0.89 olarak rapor edilmiştir.

Genel kabul görmüş standartlara göre, 0.80 ve üzeri KMO değerleri, verinin faktör analizi için son derece uygun olduğunu ve örneklem büyüklüğünün tatminkar olduğunu göstermektedir. Bu yüksek değer, ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü bir göstergesidir ve maddelerin ortak faktör yapısına yeterince açıkladığını ifade etmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

Bu katsayı, 6 maddelik ölçeğin kendi içinde yüksek düzeyde tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Psikometrik standartlara göre .70 üzeri değerler kabul edilebilirken, .87 değeri ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı (mesleki sonuç beklentisi) güvenilir bir şekilde ölçtüğünü ve uygulamanın sonuçlarının kararlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek altı maddeden oluşmaktadır ve geçerlik çalışmalarıyla elde edilen KMO değeri (.89), verilerin faktör analizi için uygunluğunu kanıtlamıştır. Bu bulgu, büyük olasılıkla ölçeğin tek bir faktör yapısına altında toplandığını ve mesleki sonuç beklentisi yapısına tutarlı bir şekilde ölçtüğünü düşündürmektedir.

Faktör analizi sonuçları, maddelerin tek bir temel psikolojik yapıyı ölçtüğünü desteklemekte olup, bu durum ölçeğin teorik temeli olan sonuç beklentisi kavramıyla uyumludur.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: Yazılı öz bildirim formu. 4'lü Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir.

Maddeler: 6 madde.

Derecelendirme: 4'lü Likert ölçeği (1=Hiç katılmıyorum - 4=Tamamıyla katılıyorum). Yüksek puanlar, mesleki sonuç beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Üniversite öğrencisi popülasyonuna uygun)

Popülasyon Detayları: Kariyer karar aşamasında olan lisans öğrencileri.

Test Metodolojisi: Uygulama, kariyer müdahale programlarının etkisini değerlendirmek üzere ön test/son test deseni içinde kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sonuç Beklentisi, Kariyer Gelişimi, Öz Yeterlik, Sosyal Bilişsel Kuram, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: erkan35@selcuk.edu.tr

Yazın Adresi: Yazarın doktora tezini sunduğu dönemdeki bağlı olduğu kurum: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

İzinler, Ücret ve Test Yayınlama

Ölçek, Erkan İzzet'in 2010 yılında tamamladığı doktora tezi kapsamında kullanılmıştır. Ölçeğin kullanım izinleri ve telif hakları ile ilgili detaylı bilgi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [mesleki-sonuc-beklentisi-olcegi-toad.pdf](#)

Ölçeğin geliştirildiği doktora tezine ait YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: [tez.yok.gov.tr](#)

Kaynaklar

İzzet, E. (2010). *Sosyal bilişsel kariyer teorisi temelli bir grup müdahalesinin üniversite öğrencilerinin kariyer karar yetkinlik ve mesleki sonuç beklenti düzeylerine etkisi* (Doktora tezi).

ukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Mesleki Sonuç Beklentisi le?i Maddeleri

MSBÖ, toplam altı (6) maddeden oluşan kısa bir ölçektir. Aşaşında ölçekten örnek iki madde sunulmuştur:

Kariyer planım sonucunda beni tatmin edecek bir kariyerim olacak.
Seğtiğim kariyerde/meslekte başarılı olacağım.

ARABPSYCHOLOGY.COM